

2020 februári mérnök évfordulók, emlénapok + programok

4. – 110 éve született Lukács Ernő mérnök

Budapesten született Lukács Ernő (1910-1942) gépészmérnök. Oklevelét 1931-ben a Műegyetemen szerezte. Előbb a Telefongyár alkalmazta ingyenes gyakornokként, majd az Orion gyárba került, 1934-től pedig az Egyesült Izzó Kutató Laboratóriumában működött. Főként az elektroncső elméletével foglalkozott. 1937-1941 között a Magyar Elektrotechnikai Egyesületben és a gyári szakcsoportokban tartott előadásokat. Feltűnést keltő szakcikkei a Wireless Engineer és Wireless Worldban jelentek meg. Sajnálatos módon 1942-ben a keleti harctéren halt meg.

4. – 140 éve született Káplány Géza könyvtáros

Erzsébetvárosban született Káplány Géza (1880-1952) könyvtáros. 1923-tól a Technológiai és Anyagvizsgáló Intézet könyvtárának vezetője. 1949-ben közreműködött a Műszaki Dokumentációs Központ megszervezésében. Modernizálta a Technológiai Intézet könyvtárát. 1931-ben megindította az első magyar műszaki kurrens szakbibliográfiát, a Műszaki Bibliográfiai Közleményeket. Vidéken létrehozta a Technológiai Intézet fiókkönyvtárait.

4. – 120 éve született Koromzay Vilmos építészmérnök

Budapesten született Koromzay (született: Klucsik) Vilmos (1900-1988) építészmérnök, a Magyar Királyi Posta Vezérigazgatóságának építésze, később a Magyar Államvasutak építésze, illetve több középület tervezője, a magyar art deco építészet jeles képviselője.

4-7. – Építőipari kiállítás

A lengyelországi Poznanban idén is látogatható lesz a BUDMA logójú, nagy sikerű nemzetközi építőipari szakkiállítás. Bővebb információ: budma.pl

4. – 160 éve született Czakó Adolf mérnök

Pesten született Czakó Adolf (1860-1942) mérnök, műegyetemi tanár, a vas- és vasbetonépítés, valamint a műszaki anyagvizsgálat kiváló művelője. Tanulmányait a budapesti műegyetemen és Zürichben végezte, oklevelét 1884-ben szerezte. Gyakorlati tevékenységét a MÁV igazgatóságán kezdte, majd a Földművelés-, Ipar- és Kereskedelemügyi Minisztérium Hídépítési Osztályának munkatársa lett. Ebben az időben építette a zágrábi Száva-hidat. *A csúszó lap egy tulajdonságáról a támasztott földtest és speciális határolása esetén* c. értekezését a Mérnök Egylet 1888-ban Hollán-pályadíjjal jutalmazta. 1895-től a József Műegyetem alkalmazott szilárdságtani tanszékén előadó, majd ny. rk. tanár, 1900-tól ny. r. tanár. 1902-ben vezette be a mérnökképzésbe a szilárdságtani laboratóriumi gyakorlatokat. 1931-ben nyugalomba vonult. A hazai építőanyagokkal kapcsolatos kutatásai igen fontosak voltak az építőipar számára. A hídszerkezetek számításánál évtizedeken keresztül használták a Czakó-féle táblázatot: Táblázatok a vasszerkezetek méretezéséhez és súlysámításához (Budapest, 1909). Elnöke volt az Országos Középítési Tanácsnak és a Magyar Anyagvizsgálók Egyesületének és az Anyagvizsgálók Nemzetközi Szövetségében Magyarország állandó képviselője volt. 1931-ben a Magyar Mérnök- és Építész-Egylet tagja, 1938-ban pedig a műszaki tudományok tiszteletbeli doktora lett.

4. – 90 éve született Mészáros Zoltán mérnök

Karancsbeszin született Mészáros Zoltán (1930-1986) Állami-díjas vegyészmérnök, egyetemi tanár. 1958-ban került a Chinoin Gyógyszer- és Vegyészeti Gyárba, ahol haláláig végzett tudományos és irányítói tevékenységet, mint a gyár technológusa, üzemvezetője, termelési főosztályvezetője, ill. főmérnöke. 1972-ben nevezték ki kutatási igazgatóhelyettesnek, majd 1978-ban kutatási igazgatónak. A gyógyszerkutatás területén fejtett ki széles körű tudományos tevékenységet. Eredményes kutatásait a kilencven szabadalma jelzi.

4. – Szegedi InfoShow kiállítás

A Magyar Elektrotechnikai Egyesület és az Elektromos-ipari Magánvállalkozók Országos Szövetsége a Fókuszban az új Tűzvédelmi Szabályzat témakörben Szegeden, az IH Rendezvényközpontban rendez kiállítást és konferenciát. Első kézből értesülhetnek az érdeklődő szakemberek az aktuális szabályozásokról, trendekről és kipróbálhatják a legújabb technikai, technológiai megoldásokat. Bővebb információ: infoshow.hu

5-6. – LED Konferencia

Az elmúlt években a LED-ek gyártása és alkalmazása területén lezajlott gyors technológiai fejlődés számos kérdést vet fel a szakemberek számára. A világítótestek fényhasznosítása napjainkra elérte és számos területén túlszárnyalta a hagyományos fényforrásokkal üzemelő rendszerek teljesítőképességét. A Magyar Elektrotechnikai Egyesület (MEE) Világítástechnikai Társasága (VT) Budapesten, az Óbudai Egyetemen rendezi a XI. LED konferenciát, melynek mottója: „*Fenntarthatóság és a környezettudatosság a világítástechnikában.*” Bővebb információ: vilagitas.org

6. – 110 éve született Brodszky Dezső mérnök

Budapesten született Brodszky Dezső (1910-1978) gépészmérnök, egyetemi tanár. Részt vett szinte valamennyi Ganz-Jendrassik Diesel-motor szerkesztési és kísérleti munkájában, majd Jendrassik közvetlen munkatársaként a legjelentősebb motortípusok kifejlesztésében volt irányító szerepe. Jelentős része volt a repülőgépekben alkalmazott turbinatípus megszerkesztésében, részt vett az akkor még úttörőnek számító gázturbinák tervezési és kísérleti munkájában is. Elsőként vezette be a turbófeltöltők önjárásos vizsgálati módszerét, ezt az eljárást, azóta világszerte alkalmazzák. Több kitüntetéssel méltányolták a műszaki felsőoktatásban végzett kiemelkedő oktató és nevelő tevékenységét is.

6. – Rádiótechnikai fegyvernem napja, Bay Zoltán Holdradar-kísérlete

Az először 1994-ben megtartott rádiótechnikai napon a szakemberek arra a bravúrra emlékeztek, hogy Bay Zoltán (1900-1972) magyar fizikus, feltaláló, az Egyesült Izzólámpa és Villamossági Rt. műszaki igazgatója, laboratóriumvezetője és neves szakemberekből álló kutatócsoportja 1946-ban e napon a saját fejlesztésű radarral, – a világon akkor egyedülálló eljárással – megmérte a Föld és a Hold közötti távolságot. A feladat fizikai nehézségét az adja, hogy a radaregyenlet szerint a visszaérkező jel teljesítménye a távolság negyedik hatványával csökken, ezért a kb. 380.000 km-es Föld–Hold-távolságot oda-vissza megtett rádiójel annyira legyengült, hogy nem lehetett kiszűrni a zajból. Bay Zoltánék úgy oldották meg ezt a kérdést, hogy periodikusan ismétlődő jelsorozatot bocsátottak ki, a visszaérkező

jeleket összegezték, és az így felerősödött jel mérhetővé vált. Mivel az adóberendezésük teljesítménye korlátozott volt, az impulzusok hosszabbításával növelték a kisugárzott energiát, de emiatt pontos távolságmérést még nem tudtak végezni. Ez a kiváló esemény tekinthető a magyar űrtevékenység kezdetének, valamint a rádiótechnikai fegyvernem napjának is.

6-9. – Építőipari kiállítás

A Messezentrum Salzburg ad otthont a Bauen + Wohnen logójú nemzetközi építőipari, lakás és energiatakarékossági szakkiállításnak. Bővebb információ: bauen-wohnen.co.at

9. – 140 éve született Fejér Lipót matematikus

Pécsen született Fejér Lipót (1880-1959) matematikus. Rövid ideig a Műegyetem gépészmérnöki karán, majd a budapesti Tudományegyetem matematika szakán tanult, közben egy tanévet Berlinben töltött, ahol a kor neves professzoraival került kapcsolatba. Itt irányult figyelme a Fourier-sorokra; ezen a területen már egyetemistaként jelentős eredményeket ért el. A róla elnevezett tételt, amely a Fourier-sorok új összegzési eljárására vonatkozott, 1900-ban – mindössze 20 éves korában – közölte a francia tudományos akadémia folyóirata. Ezt a tételt fejlesztette tovább 1902-es doktori disszertációjában, amellyel megteremtette a trigonometrikus sorok elméletének modern alapjait. Rövid párizsi és göttingeni tartózkodás után a kolozsvári, majd – Eötvös Loránd ajánlatára – a budapesti egyetem tanára lett. A későbbiekben számos külföldi egyetem ajánlott neki katedrát, de ő nem hagyta el hazáját, még akkor sem, amikor üldözöttként élete állandó veszélyben forgott. Középiskolai tanárok több nemzedékét nevelte fel, ezzel jelentős mértékben hozzájárult a magyarországi matematika fejlődéséhez. Fő kutatási területe az analízis volt. Publikációiban mindig az egyszerűsége, érthetősége törekedett. A Fourier-sorok elméletén kívül foglalkozott függvényelmélettel, interpoláció elmélettel, a divergens sorokkal és a konstruktív függvényekkel. Riesz Frigyessel együtt dolgozta ki a konform leképezések alaptételének bizonyítását.

10. – Energiapolitikai eszmecsere

Az Energiapolitika 2000 Társulat a hazai energiapolitika aktuális kérdéseinek megvitatására havi rendszerességgel Budapesten tartja az Energiapolitikai Hétfő Esték címet viselő előadás-sorozatát. A február 10-ei, 17-19 óra közötti előadás témaköre: a hidrogén előállítás lehetőségei. A felkért előadó: Pap József. Bővebb információ: enpol2000.hu

11. – 120 éve született Ajtay Zoltán Endre mérnök

Zilahon született Ajtay Zoltán Endre (1900-1983) bányamérnök, Kossuth-díjas feltaláló. Számos találmánya közül kiemelhető a jövesztő-karos F-típusú fejtő-rakodó gép, amelyet Szilárd Józseffel alkotott meg, és a vízbetörések elzárására szolgáló faszegmensekből készített gömbgát. Jelentős volt a publikációs tevékenysége is.

12. – Közlekedéstechnikai konferencia

A Közlekedéstudományi Egyesület (KTE) Általános Közlekedési Tagozata és a BME-ITS tovább folytatja a 2016 évben megkezdett „Közlekedéstechnikai Napok” c. konferencia sorozatát. A következő konferenciára Sínek Világa címmel február 12-én 13.00 órától kerül sor a Budapesti Műszaki és

Gazdaságtudományi Egyetemen. Részvételi díj nincsen, de előzetes regisztráció szükséges a KTE honlapján keresztül. Bővebb információ: ktenet.hu

12. – 110 éve született Erdey László mérnök

Szegeden született Erdey László (1910-1970) világszerte ismert kétszeres Kossuth-díjas vegyészmérnök, egyetemi tanár, akadémikus, a modern analitikai kémia megteremtője. Munkásságával egyaránt gazdagította a termikus, a térfogatos, és a súlyszerinti analízis, a spektrál-analízis és az analitikai kémia elméletét. Nagy szerepet játszott az egész hazai kémiai kutatás megszervezésében. Ő volt a BME önálló Vegyészmérnöki Kar első dékánja. Közel ötszáz közleménye, ill. tanulmánya jelent meg hazai és külföldi szaklapokban.

14. – Széchy Károly emlékkonferencia

A Mérnöki Kamara Geotechnikai Tagozata, a Magyar Geotechnikai Egyesület, az ISSMGE Magyar Nemzeti Bizottsága és a Magyar Tudományos Akadémia Műszaki Tudományok Osztálya közös szervezésében február 14-én rendezi meg a XXVI. Széchy Károly Emlékkonferenciát. A rendezvénynek a Magyar Tudományos Akadémia Nagyterme ad helyet. A geotechnikus szakma évente megrendezett, hagyományos emlékülésén idén is elismert nemzetközi és magyar szaktekintélyek színvonalas előadásai hangzanak el. Az emlékülést a hagyományoknak megfelelően a XXIX. Geotechnikus vacsora követi, melynek helyszíne az MTA Akadémiai Klub lesz (Kodály és Vörösmarty terem). A rendezvényeken való részvétel regisztrációhoz kötött. Bővebb információ: geotechnikaiegyesulet.hu

14. – 140 éve született Lux Kálmán építész

Bikáson született Lux Kálmán (1880-1961) Ybl-díjas építész, restaurátor, aki részt vett a vajdahunyadi vár restaurálási munkáiban. Tervei szerint épült a lillafüredi Palota Szálló. Nevéhez fűződik a kassai Miklós-börtön, Orbán-torony, és az Erzsébet-székesegyház restaurálása, a budapesti belvárosi plébániatemplom helyreállítása is. 1950-ben a BME tanárává nevezték ki.

15. – 160 éve született Kremenczky János gyáralapító

Odesszában született Kremenczky János (1850-1934) gyáralapító, az elektronikai ipar úttörője. Bécsben Egger Bélával 1882-ben megalapították az Első Osztrák-Magyar Elektromos Világítási és Erőátviteli Vállalatot, ahol szénszálas izzólámpákat gyártottak. 1913-ban Budapesten megalapította a Magyar Wolfram-lámpagyár Rt.-t. A naggyá fejlesztett, gyártási ágait állandóan bővítő üzem 1924-ben az Orion Villamossági Rt. nevet vette fel.

16-20. – Informatikai kiállítás és konferencia

A Düsseldorf ad otthont az idei **EuroCIS** logójú rendezvénynek, amely bemutatja, hogy a kereskedelem területén is nélkülözhetetlenek az informatikával kapcsolatos fejlesztések. A szakvásárt színvonalas szakmai programok is kiegészítik. Bővebb információ: eurocis.com

16. – 160 éve született Herzog Fülöp Ferenc mérnök

Bécsben született Herzog Fülöp Ferenc (1860-1925) építészmérnök. A bécsi műegyetem elvégzése után a 90-es években Budapesten telepedett le. Schickedanz Alberttel társult, közösen tervezték és építették a Millenniumi emlékművet, az új Múcsarnokot, és a Szépművészeti Múzeumot.

16. – 140 éve született Porgesz József építész

Öcsödön született Porgesz József (1880-1944) építész. Azon jelentős építészek közé tartozott, akik a szecesszió belülről nem a lechneri utat követték. Ismert korábbi bérházain a Jugendstil és ezen belül Franz Metzner német szobrász hatása érzékelhető, a későbbiek már mind az art deco jegyében születtek. Porgesz József Ipariskolát végzett. 1918-tól nemcsak tervezett, de vállalkozó is lett, 1929-ben pedig alapítója és tervezője is egyben a Stylus Építő Rt.-nek. Emellett bútortervezőként is ismert volt. Részt vett a Kazinczy utcai zsinagóga tervpályázatán Skuteczky Sándorral, ahol ők nyerték meg az I. díjat, de a megbízást mégsem kapták meg. A Hitközség a II. díjazottnak, a Löffler fivéreknek adta a megvalósítás lehetőségét. Elsősorban Budapesten a XIII. és a VIII. kerület zsidó közép- és felső osztályának dolgozott. Az Akácfa utca – Dohány utca sarkán magasodó ötemeletes késő szecessziós bérháznak Porgesz József nemcsak tervezője, de építője (kivitelezője) is volt. Ez nem volt szokatlan az építészek között, itt azért volt mégis különös, mert megbízói, Pollacsek Oszkár mérnök és építőmester, valamint Epstein Rezső mérnök a legnagyobb építési cégek egyikének tulajdonosai voltak.

18. – Pécsi InfoShow kiállítás

A Magyar Elektrotechnikai Egyesület és az Elektromos-ipari Magánvállalkozók Országos Szövetsége a Fókuszban az új Tűzvédelmi Szabályzat témakörben Pécsen, a Tudásközpontban rendez kiállítást és konferenciát. Első kézből értesülhetnek az érdeklődő szakemberek az aktuális szabályozásokról, trendekről és kipróbálhatják a legújabb technikai megoldásokat. Bővebb információ: infoshow.hu

20. – 90 éve született Mező Lajos építész

E napon született Mező Lajos (1930-1999) Ybl-díjas építész. 1955-ben a budapesti Műszaki Egyetemen szerzett építészmérnök-építőművész diplomát. Szakismereteit és komplex szakképzettségét változatos munkahelyeken bizonyította: egyetemi tanársegéd, vállalati tervező, településfejlesztési főmérnök, főépítész, városrendezési osztályvezető, minisztériumi osztályvezető, a Tudományos Tervező Intézet kutatója. Alapító tagja a Magyar Urbanisztikai Társaságnak és a Budapesti Városépítő Egyesületnek. Mező Lajos rendezési koncepciói és alkotásai: Óbuda városközpontja, több fővárosi lakótelep kialakítása, a Dunakanyar regionális fejlesztése, Visegrád, Nagymaros, Szentendre, Érd, Gödöllő városrendezése. Publikációi építőművészeti és városfejlesztési szakfolyóiratokban jelentek meg.

20-21. – Közlekedési konferencia

A Közlekedéstudományi Egyesület (KTE) Fuvaroztatók és Szállítmányozók Tagozata, a KTE Gépjármű-közlekedési Tagozat, és a KTE Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Területi Szervezete idén Miskolcon rendezi „A magyar közlekedés helyzete az EU-ban” című, immáron XXIV. közlekedési konferenciáját. Bővebb információ: ktenet.hu

20-23. – Építőipar + energia szakkiállítás

Az új Bécsi Vásárközpont ad otthont a Bauen & Energie Wien logójú, nemzetközi építőipari (ház- és lakásépítés, renoválás, felújítás) valamint az energiatakarékos építkezés széles tárgykörű szakkiállításnak. Bővebb információ: bauen-energie.at

21. – Anyanyelv nemzetközi napja

A Föld hatmilliárd lakosa kb. háromezer nyelvet beszél. Az UNESCO szakemberei szerint a XXI. században az anyanyelvek nagyméretű visszaszorulására lehet számítani, ezért hirdették meg még 2000-ben február 21-re az anyanyelv nemzetközi napját.

22. – Pedagógus EXPO

Magyarország legnívósabb, pedagógusoknak szervezett eseménye immáron harmadik alkalommal kerül megrendezésre Budapesten, a Kongresszusi Központban. Négy teremben szakmai előadások, workshopok, tréningek, valamint két szinten szakmai kiállítók várják az érdeklődő látogatókat. A rendezvény megálmodója és főszervezője: Balatoni Kata, aki azt tanácsolja, hogy legyünk még büszkébbek rá, hogy pedagógusok vagyunk! Bővebb információ: pedagogusexpo.hu

24. – 160 éve született Czakó Adolf mérnök

Pesten született Czakó Adolf (1860-1942) hídépítő mérnök, műegyetemi tanár. A csúszó lap egy tulajdonságáról a támasztott földtest és speciális határolása esetén c. értekezését a Mérnök Egylet 1888-ban Hollán-pálydíjjal jutalmazta. A hazai építőanyagokkal kapcsolatos kutatásai is igen fontosak voltak az építőiparunk számára. A hídszerkezetek méretezéséhez és súlysámításához évtizedeken keresztül használták a Czakó-féle táblázatot.

24-27. – Mobiltelefon kongresszus

Idén is Barcelona ad otthont az MWC (Mobile World Congress) logójú rendezvénynek, a mobiltelefonvilágméretű kongresszusának és szakkiallításának. Bővebb információ: mobileworldcongress.com

25-27. – Beágyazott rendszerek kiállítás és konferencia

Nürnbergben rendezik az Embedded World logójú kiállítást, és a beágyazott rendszerek technológiájával foglalkozó szakemberek idei találkozóját. Bővebb információ: embedded-world.de

27-28. – Pécsi Pollack Expo szakmai kiállítás és konferencia

Pécs ad otthont a 14. Pollack Expo-nak, a Pécsi Tudományegyetem Pollack Mihály Műszaki Kar gépész-, építő-, villamos-, informatikai-, és környezetvédelmi szakmai programjainak. Bill Gates szerint, *"ha a minőséget adottnak vesszük, az időpont mindig bizonytalanná válik"*. Az informatika fejlődésére ez igaz! A Pollack Expo esetében azonban e kitétel nem állja meg a helyét, hisz magas minőségben és változatlan időpontban kerül megrendezésre évek óta. Bővebb információ: pollackexpo.hu

27-01. – Idegenforgalmi szakkiallítás

A Hungexpo Zrt. a kőbányai Vásárközpontban szervezi az UTAZÁS logójú, immáron 43. nemzetközi idegenforgalmi kiállítást, melynek középpontjába a rendezők az élmények szerzését, a személyes kapcsolatok kialakítását és a látogatók minél szélesebb körű tájékoztatását tették. „Aktív hétvége van” szlogen értelmében egyedi, hosszú hétvégét szerveznek a lehető legtöbb külföldi úti cél, belföldi turisztikai térség, utazáshoz kötődő szolgáltató cég bemutatkozásával. A rendezvényen, egy helyen és időben közvetlen kap az érdeklődő információt desztinációkról, nyaralóhelyekről, szálláshelyekről és felmerülő kérdéseire azonnal utazási szakértők válaszolnak. Az egész környezet utazásra inspirál, melyhez szórakoztató programok is társulnak. Bővebb információ: hungexpo.hu

27. – 160 éve született Kajlinger Mihály mérnök

Pesten született Kajlinger Mihály (1860-1924) gépészmérnök, vízépítő mérnök. 1896-1923. között a Fővárosi Vízművek vezérigazgatója volt, irányításával készültek el a budai vízátemelő telepek és medencék, a kőbányai vízmű-telep és víztorony is. Kutató feltárással a Szentendrei-sziget felső részének vízben gazdag kavicsrétegeire alapozta a főváros vízellátását. Új területeket vont be a vízellátásba, s a budai hegyvidék nagy víznyomását közbenső medencék beiktatásával csökkentette. Az elpocsékolt víz megfogására indított több évtizedes harcának eredményeképp 1921-ben bevezették a vízfogyasztásmérőket.

29. – 160 éve született Zsigmondy Árpád mérnök

Pesten született Zsigmondy Árpád (1860-1924) bányamérnök. 1878-ban iratkozott be a selmecebányai Bányászati és Erdészeti Akadémiára. 1881-ben az osztrák-magyar államvasutak oravica-resicavidéki bányászatának szolgálatába lépett. 1904-ben az államvasutak összes bányáinak főfelügyelője, az aninai és a resicai bányászat műszaki vezetője lett. Szakirodalmi munkássága is jelentős volt. Számos szakcikke és tanulmánya jelent meg a hazai és külföldi szakfolyóiratban. Az Országos Magyar Bányászati és Kohászati Egyesület 1918-ban elnökévé választotta.

Felhasznált irodalom:

- *Évfordulóink a műszaki és természettudományokban – MTESZ Tudomány- és Technikatörténeti Bizottsága sorozatának kötetei*
- *História – Tudósnaplár - Természettudósokhoz kapcsolódó évfordulók - tudosnaplár.kfki.hu*
- *Mérnökök évfordulói 2020-ban – Magyar Mérnöki Kamara Történeti Bizottsága*
- *Nagy Ferenc szerk.: Magyar tudóslexikon A-tól Zs-ig – 1997. – BETTER – MTESZ – OMIKK*
- *Kenyeres Ágnes szerk.: Magyar Életrajzi Lexikon I-IV. – 1967-1990. – Akadémiai Kiadó*
- *Egyéb életrajzi és műszaki források*

Készítette: Sipos László József villamosmérnök, minőségügyi szakmérnök